

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ОСНОВА ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗМІН*Європейський університет*

Всі глобальні проблеми являють собою природний чи соціоприродний феномен, знаходяться у взаємозв'язку одна з одною і носять комплексний характер. Розуміння сутності, значення і шляхів вирішення глобальних проблем слід розкривати лише в результаті комплексних міждисциплінарних досліджень. Для розвитку теорії і практики глобальних проблем сучасності велику роль відіграють праці Б.Рассела, О.Хакслі, Дж. Оруела, Тейяр де Шардена, В.Вернадського, І.Валлерстайна (теорії ноосфери, еволюції світового господарства, Римського клубу, альтернативістики, глобалістики), що сприяють їх ефективному вирішенню. Потреба в екосистемному підході до вивчення глобальних проблем вперше була згадана на початку 1980-х рр., але формально цей підхід до вирішення глобальних проблем сучасності був проголошений на самміті в Ріо-де-Жанейро в 1992 році. Екосистемний підхід заснований на використанні відповідних різних методів, які враховують різні рівні біологічної організації, їх структуру, процеси, функції і взаємодію між організмами і оточуючим середовищем. Саме тому в умовах глобалізації необхідно розробити управління природними ресурсами і процесом прийняття рішень, пов'язуючи взаємозв'язок соціальної системи з екосистемою, для чого необхідно збалансоване природокористування, в основі якого було б екобезпечне існування людини. Збалансоване природокористування - це такий процес взаємодії суспільства з довкіллям, людини з природою, при якому досягається оптимальне співвідношення між господарською діяльністю суспільства, забезпеченням матеріальних і духовних потреб населення та підтримання якісного стану природного середовища. Саме тому головним завданням вирішення глобальних проблем сучасності є регулювання суспільних відносин у сфері формування, збереження та раціонального, невиснажливого використання екомережі як однієї з найважливіших передумов забезпечення екологічно збалансованого розвитку України, охорони навколишнього природного середовища, задоволення сучасних та перспективних інтересів суспільства, забезпечення індивідуального середовища окремої людини. Така екологічна ситуація вимагала та продовжує вимагати нових підходів до її поліпшення шляхом наближення економіки та екології до вимог єдиної економічної системи, переходу до системного методу вивчення екологічних проблем, раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища на підставі аналізу сукупності економічних, науково-технічних та соціальних питань. Збалансоване господарювання в межах підтриманої здатності екосистем передбачає пріоритет регіональної систем и управління, яка має використовувати професійний підхід галузевої системи управління. Зокрема, поняття екологічної безпеки ставить на порядок денний питання суверенітету держави як фундаментального принципу, покладеного в основу глобальних екологічних змін, в яких знаходиться людина. Поняття екобезпеки включає ціну та зиск різних індивідуальних, місцевих, національних, міжнародних напрямків діяльності держав в глобалізованому і непередбачуваному світі. Поняття екобезпеки слід аналізувати у форматі міждисциплінарного простору, не залишаючи в стороні культурологічні, соціальні, політичні аспекти, зокрема включивши до аналізу концепцію техногуманітарного балансу, без якого неможливо здійснення концепції екобезпечного поступу як всього людства, так і окремої людини.